

Stockholm 2021-12-22

Ramavtal Landskapsarkitekt till Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, HV 2021/677

Sveriges Arkitekter har, efter påpekanden från medlemmar, tagit del av upphandlingsdokument avseende rubricerad upphandling och får lämna följande synpunkter.

Upphandlingen genomförs genom ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Kontraktperiod är två år med optioner ett + ett år. I ramavtalsuppdraget ingår att utföra de utredningar och andra underlag som krävs för uppdragets genomförande under förutsättning att dessa inte omfattas av andra ramavtal eller andra för beställaren gällande kontrakt. Enligt publicerat svar 2021-12-06 kommer tre företag att antas och rangordnas.

Villkoren för upphandlingen följer inte branschstandard

För utförande av arkitekt- och tekniska konsulttjänster tillämpas uteslutande branschens standardavtal "Allmänna Bestämmelse för konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet av år 2009" (ABK 09).

Arkitekternas arbetssätt och rutiner i projekten utgår från branschstandard och att ABK är avtalat och det framgår inte i upphandlingsdokumenten vilka överväganden som legat bakom valet att inte följa branschpraxis och använda ABK 09.

Villkoren för rubricerad upphandling försvårar för presumtiva anbudsgivare genom ökade transaktions- och administrationskostnader och risk för oklarheter och missförstånd. För intresserade arkitekter innebär detta stora problem för möjligheten att räkna på anbud, administrera och arbeta i uppdraget, säkerställa rätt försäkringslösningar och hantera frågor som kan uppkomma efter att uppdraget är klart. Oklarheterna torde även vara till nackdel för stadsdelsförvaltningen.

ABK 09 bygger på omfattande partsgemensamma genomgångar och har förankrats av huvudmännen i Byggandets Kontraktskommitté, BKK. Vid förhandlingsarbetet avseende ABK 09 har målsättningen varit att utforma bestämmelserna på ett sätt som i lämplig omfattning och även utifrån ett övergripande branshperspektiv tillgodoser såväl beställarens som

konsultens intressen vid genomförande av konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet och avtalet bygger på en rimlig balans mellan rättigheter och skyldigheter som syftar till en ekonomiskt optimal riskfördelning mellan parterna.

Exempel på oklara och omotiverade villkor

Upphandlingsdokumenten innehåller oklara och omotiverade villkor i förhållande till branschpraxis enligt ABK 09, särskilt gällande ansvar och rätt till uppdragsresultat.

Enligt Administrativa föreskrifter med råd och anvisningar för konsultuppdrag (AMA AF Konsult 10) bilaga 1: "Byggandets Konstraktskommittés och försäkringsbranschens beskrivning av basomfattning för konsultansvarsförsäkring" vilket även korresponderar med konsultansvarets omfattning enligt ABK 09. På fråga om konsultförsäkringens omfattning publicerades 2021-12-13 följande otydliga svar:

"Ett normalt försäkringsskydd är det som förvaltningen förväntar sig. Om konsulten skulle utföra handlingar som resulterar i att konsulten ska avkrävas skadestånd ska konsultens försäkring täcka denna."

Förvaltningen tillskriver sig nyttjanderätt till uppdragsresultat som torde stämma överens med branschpraxis enligt ABK 09, dock inte följande omotiverade villkor avseende äganderätt till originalhandlingar och datafiler.

"Beställaren har äganderätten till originalhandlingar liksom till de datafiler och elektroniska konfigurationer som handlingarna framställs ur samt övrigt material som framställs med anledning av uppdraget. Vid redovisning av uppdragsresultat ska dessa handlingar utan uppmaning lämnas till beställaren. Anbudsgivaren har rätt att behålla kopior."

Att förvaltningen tillskriver sig äganderätten framstår som både oskäligt och obegripligt. Konsekvensen för presumtiva anbudsgivare blir att de inte själva kan återanvända sina lösningar utan att först avtala härom med förvaltningen, men lösningar som arkitekter tar fram i ett projekt bygger i regel på erfarenhet och tidigare lösningar. Den rätt beställaren enligt branschpraxis förvärvat till uppdragsresultatet är att använda uppdragsresultatet för "avtalat ändamål", d v s för nyttjande i avropat uppdrag från ramavtalet.

Vad som är originalhandlingar eller kopior är oftast omöjligt att fastställa när ritningarna är digitala.

När det gäller äganderätt till datafiler och konfigurationer som handlingarna framställts ur innehåller dessa ofta även företagsspecifik information, som inte har tagits fram för uppdraget. Dessutom kan licenser innebära att det inte är möjligt/tillåtet att överföra äganderätten till beställaren.

Med hänvisning till vad som ovan anförts rekommenderar Sveriges Arkitekter att branschens standardavtal ABK 09 tillämpas för upphandlingen med ansvar enligt 5 kap ABK 09 och att 7 kap ABK 09 gäller utan särregleringar beträffande rätten till uppdragsresultat.

Att underlåta att tillämpa branschens standardavtal minskar konkurrensen och riskerar även leda till att presumtiva anbudsgivare avstår från att lämna anbud vilket i sin tur innebär en risk att förvaltningen går miste om "bästa" anbud.

Svar emotes.

Med vänlig hälsning
Sveriges Arkitekter

Rita Georgiadis
Förbundsjurist

Sveriges Arkitekter är intresseorganisation för alla Sveriges arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planeringsarkitekter. Förbundet har 14 000 medlemmar. Sveriges Arkitekter har en bred agenda: från fackligt arbete och branschbevakning till professions- och arkitekturfrågor. Ett viktigt mål är att åstadkomma goda betingelser för medlemmarnas yrkesutövning och därmed för arkitektur och planering.